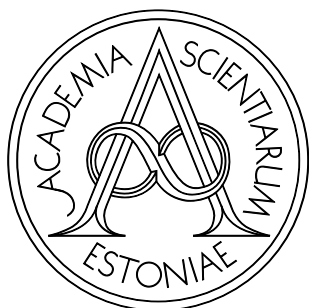

Riigikantselei
riigikantselei@riigikantselei.ee

Kristen Michal
Peaminister
kristen.michal@riigikantselei.ee

25.09.26 nr 1-11/121-2026

Eesti Teaduste Akadeemia taotlus riigieelarvelise rahastuse suurendamiseks alates 2027. aastast

Austatud peaminister

Pöördun Teie poole palvega suurendada Eesti Teaduste Akadeemia (Akadeemia) aastaeelarvet alates 2027. aastast 200 000 euro võrra võrreldes 2026. aasta tasemega ning arvestada selle püsiva lisavajadusega riigi eelarvestrateegias.

Akadeemia riigieelarvelist rahastust ei ole alates 2022. aastast suurendatud. Seejuures vähendati seda 2025. aastal 5% ja 2026. aastal 3% ning 2027. aastal on kavandatud veel 2% kärbe. Lisarahastust vajame selleks, et tuua Eesti teadlaste teadmised järjepidevamalt riiklike otsuste ettevalmistamisse, rakendada neid senisest enam teadmuspõhise ettevõtluse arendamisel ning toetada uurimistööd Eesti pikaajalise arengu seisukohalt olulistes valdkondades.

Akadeemia annab Vabariigi Valitsusele ja Riigikogule teaduspõhist nõu küsimustes, mille käsitlemine eeldab mitme valdkonna teadmiste ühendamist. Selleks oleme loonud uusi ja tugevdanud olemasolevaid komisjone muu hulgas tehisaru, energeetika, maapõuevarade, ettevõtluse ja innovatsiooni ning teaduse ja kõrghariduse alal. Komisjonidesse kaasatud teadlaste eksperdipanuse kõrval vajame püsivat analüütilist

PRESIDENT

Kohtu 6, 10130 Tallinn, Estonia / www.akadeemia.ee
mart.saarma@akadeemia.ee

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

tuge, et koostada otsustajatele ülevaateid olemasolevatest teadmistest, võrrelda võimalikke lahendusi ning hinnata nende mõju ja ebakindlust. Selleks on vajalik palgata erialase teadusliku pädevusega nõunikke, kelle ülesanne oleks töötada läbi dokumente ja taustamaterjale ning toetada komisjone analüüside, seisukohtade ja soovitude ettevalmistamisel. Nimetatud toe tagamine võimaldaks kasutada komisjonidesse kaasatud teadlaste pädevust tõhusamalt ning suurendada Akadeemia valmisolekut anda riigile õigeaegset ja põhjendatud nõu.

Teiseks tähtsaks Akadeemia instrumendiks on uurija-professorid, mille kaudu toetame juhtivate teadlaste tööd Eesti pikaajalise arengu seisukohalt olulistes valdkondades. Praegu rahastame nelja uurija-professori, igaüht 70 000 euroga aastas. Soovime suurendada ühe professori toetust kuni 100 000 euronii aastas, et püsida ka tulevikus Eesti juhtivatele teadlastele atraktiivne. Uurija-professori kaudu on seni toetatud tehisaru, Venemaa uuringuid, eesti keele kui võõrkeele õpetamise ja muid professuure, mis on olnud Eesti riigile ja ühiskonnale suure tähtsusega. Hädavajalik oleks avada uurija-professore näiteks regeneratiivses meditsiinis, Eesti maapõuevarade, kvantarvutuse, kvantitehnoloogia ja energiatehnoloogiate alal ning tehisaru mõjust eesti keelele ja kultuurile jne.

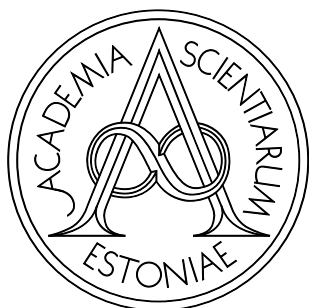
Peame vajalikuks jätkata regulaarseid aruteluseminare Riigikogu liikmetega, et tutvustada uusimaid teadustulemusi, käsitleda riigi arengu seisukohalt olulisi küsimusi ning toetada teaduspõhist otsustamist. Kohtumiste sisuliseks ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks ei ole Akadeemia eelarves praegu eraldi vahendeid ette nähtud. Täiendav rahastus võimaldaks tagada koostöö järjepidevuse ja kohtumiste regulaarse korraldamise.

Akadeemia teadusnõustamise ja uurija-professoride korraldamise järjepidevus sõltub ka pädevatest töötajatest. Meie kantselei töötajate töötasud jäävad võrreldavate ülesannete ja vastutusega ametikohtade tasust ülikoolides ja ministeeriumides maha hinnanguliselt 30–40% võrra. Taotletavast lisarahastusest kavandame vähmalt 100 000 eurot aastas

PRESIDENT

Kohtu 6, 10130 Tallinn, Estonia / www.akadeemia.ee
mart.saarma@akadeemia.ee

EESTI TEADUSTE AKADEEMIA

koos tööjõumaksudega töötasude korrigeerimiseks, et vähendada töötajate lahkumise riski ja tagada vajaliku pädevuse säilimine.

Akadeemia on loomas ka *endowment*- tüüpi sihtkapitali fondi ja osa Akadeemia kavanud kulutustest plaanime katta selle fondi kogutud rahadega.

Eeltoodust lähtudes palume Teil toetada Akadeemia rahastuse suurendamist küsitud mahus, et tugevdada meie võimekust toetada teadustulemuste rakendamist, teadmuspõhist ettevõtlust ja riigi teaduspõhist juhtimist.

Lugupidamisega,

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Saarma

President

PRESIDENT

Kohtu 6, 10130 Tallinn, Estonia / www.akadeemia.ee
mart.saarma@akadeemia.ee